អង្គការសហប្រជាជាតិ A/HRC/37/64

មហាសន្និបាត

ចែកចាយ៖ ទូទៅ
២ កុម្ភៈ ២០១៨
ឯកសារដើម៖ អង់គ្លេស

ក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស

សម័យប្រជុំលើកទីសាមសិបប្រាំពីរ

ថ្ងៃទី២៦ ខែកុម្ភៈដល់ថ្ងៃទី២៣ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៨

របៀបវារៈទី២ និងទី១០

របាយការណ៍ប្រចាំឆ្នាំរបស់ឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិ ទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស និងរបាយការណ៍របស់ការិយាល័យ ឧត្តមស្នងការ និងអគ្គលេខាធិការ

ការជួយឧបត្ថម្ភផ្នែកបច្ចេកទេស និងការកសាងសមត្ថភាព

តួនាទី និងសមិទ្ធិផលរបស់ការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សក្នុងការជួយដល់រដ្ឋាភិបាលនិងប្រជាជនកម្ពុជា ដើម្បីលើកស្ទួយ និងការពារសិទ្ធិមនុស្ស

របាយការណ៍របស់អគ្គលេខាធិការ

សេចក្តីសង្ខេប

ដាក់បញ្ចូលស្របតាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខ៣៦/៣២ របស់ក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស របាយការណ៍នេះបង្ហាញពីតួនាទីនិងសមិទ្ធិផលរបស់ការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សប្រចាំកម្ពុជា ចាប់ពីថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា ដល់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៧ ។

រយៈពេលនេះត្រូវបានកត់សម្គាល់ឃើញមានភាពតានតឹងផ្នែកនយោបាយដែលកំពុងបន្តមាន និងការកាត់បន្ថយបន្ថែមទៀតនូវបរិយាកាសនយោបាយ និងលំហសិទ្ធិពលរដ្ឋ រួមទាំងការបិទ និងការព្យួរសកម្មភាពសិទ្ធិមនុស្ស និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងអង្គការខាងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ ការចាប់ខ្លួនមេដឹកនាំគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ និងការរំលាយគណបក្សនេះ ដែលជាគណបក្សប្រឆាំងដ៏ធំមួយ។ ទន្ទឹមនឹងនេះ ក៏ឃើញមានវឌ្ឍនភាពវិជ្ជមានបានកើតឡើងផងដែរ ដូចជាការដាក់បញ្ចូលគោលនយោបាយទាក់ទងនឹងមនុស្សវ័យចំណាស់ និងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើហិង្សាលើកុមារ និងការតំឡើងប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមាដល់កម្មករបំរើការក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្ម វាយនភណ្ឌ និងឧស្សាហកម្មផលិតស្បែកជើង។

ការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សប្រចាំកម្ពុជា បន្តកម្មវិធីសហប្រតិបត្តិការផ្នែកបច្ចេកទេសរបស់ខ្លួនក្នុងវិស័យសំខាន់ៗ រួមមានការពង្រឹងនីតិរដ្ឋ និងការការពារសេរីភាពមូលដ្ឋាន និងសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌និងសិទ្ធិរបស់ប្រជាជនជាប់ឃុំ។

I. សេចក្តីផ្តើម

១. របាយការណ៍នេះ ត្រូវបានបញ្ជូនស្របតាមសេចក្តីសម្រេចចិត្តលេខ៣៦/៣២ របស់ក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្ស។ របាយការណ៍នេះ បង្ហាញពីតួនាទី និងសមិទ្ធផលរបស់ការិយាល័យឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្សប្រចាំកម្ពុជា(OHCHR) ក្នុងការជួយដល់រដ្ឋាភិបាល និងប្រជាជនកម្ពុជាក្នុងការលើកកម្ពស់និងការពារសិទ្ធិមនុស្សក្នុងរយៈពេលចាប់ពីថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៧ ដល់ថ្ងៃទី៣១ ខែធ្នូឆ្នាំ២០១៧។ របាយការណ៍នេះ ធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពរបាយការណ៍របស់អគ្គលេខាធិការដាក់ជូនសម័យប្រជុំលើកទីសាមសិបប្រាំមួយ(A/HRC/36/32) របស់ក្រុមប្រឹក្សាសិទ្ធិមនុស្សលើប្រធានបទដូចគ្នា។

២. នៅអំឡុងពេលធ្វើរបាយការណ៍នេះ ការិយាល័យឧត្តមស្នងការទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស បានបន្តសកម្មភាពសហប្រតិបត្តិការផ្នែកបច្ចេកទេសជាច្រើនជាមួយតុលាការ ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជាដែលជាស្ថាប័នមួយរបស់រដ្ឋាភិបាល ក្រសួងមហាផ្ទៃ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងតួអង្គរដ្ឋាភិបាលនានា សង្គមស៊ីវិល និងដៃគូដទៃទៀត។ ការិយាល័យ OHCHR បន្តឃ្លាំមើលបរិយាកាសសិទ្ធិមនុស្ស រួមទាំងសិទ្ធិក្នុងការចូលរួម និងក្នុងការជួបប្រជុំដោយសន្តិវិធី សវនាការ និងកន្លែងឃុំខ្លួនផ្សេងៗ។

៣. ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តធ្វើការយ៉ាងជិតស្និទ្ធផងដែរជាមួយប្រព័ន្ធអង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំនៅកម្ពុជា ដើម្បីគាំទ្រដល់ការបញ្ជ្រាបសិទ្ធិមនុស្សតាមរយៈការដឹកនាំក្រុមអង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំប្រទេសផ្នែកក្រុមវិស័យសិទ្ធិមនុស្ស គាំទ្រឲ្យមានការបញ្ចូលវិស័យសិទ្ធិមនុស្សទៅក្នុងការវាយតម្លៃជារួមសម្រាប់ប្រទេសសំដៅរៀបចំដំណាក់កាលបន្ទាប់នៃក្របខ័ណ្ឌជំនួយអភិវឌ្ឍន៍របស់អង្គការសហប្រជាជាតិឆ្នាំ២០១៩-២០២៣ និងជួយដល់អង្គការសហប្រជាជាតិក្នុងការវាយតម្លៃវឌ្ឍនភាព និងគាំទ្រដល់ការលើកកម្ពស់សិទ្ធិមនុស្សនៅប្រទេសកម្ពុជា។

II. ការពារលំហប្រជាធិបតេយ្យ និងលំហសិទ្ធិរបស់ពលរដ្ឋ

៤. រយៈពេលនៃការធ្វើរបាយការណ៍នេះ ឃើញមានការរីករាលដាននៅតែបន្តនូវភាពតានតឹងផ្នែកនយោបាយ និងការកាត់បន្ថយលំហសិទ្ធិរបស់ពលរដ្ឋ។ ក្នុងខែកក្កដា សភាបានអនុម័តវិសោធនកម្មបន្ថែមលើច្បាប់ស្តីពីគណបក្សនយោបាយ ដែលក្នុងចំណោមបទប្បញ្ញត្តិផ្សេងៗ មានអនុញ្ញាតឲ្យមានការព្យួរសកម្មភាពរបស់គណបក្សនយោបាយមួយចំនួនដោយផ្អែកលើហេតុផលផ្សេងៗ។

៥. ក្នុងខែកញ្ញា មេដឹកនាំគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ លោក កឹម សុខា ត្រូវបានចាប់ខ្លួនពីបទក្បត់ជាតិពាក់ព័ន្ធនឹងមតិយោបល់ដែលថ្លែងកាលពីឆ្នាំ២០១៣នៅប្រទេសអូស្ត្រាលីស្តីពីយុទ្ធសាស្ត្រយោបាយរបស់លោក ដើម្បីប្រកួតប្រជែងជាមួយរដ្ឋាភិបាល។ សភាបានកំណត់ថាបទល្មើសដែលបានចោទប្រកាន់នេះ គឺជាបទល្មើសជាក់ស្តែង ដែលអនុញ្ញាតឲ្យដំណើរការសំណុំរឿងនេះដោយមិនចាំបាច់លើកអភ័យឯកសិទ្ធសភារបស់គាត់ឡើយ។ នៅថ្ងៃទី៤ ខែកញ្ញា ឧត្តមស្នងការអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលបន្ទុកសិទ្ធិមនុស្ស បានសម្តែងកង្វល់យ៉ាងខ្លាំងចំពោះការចាប់ខ្លួនលោក កឹម សុខា

ដោយកត់សម្គាល់ថា ការណ៍នេះហាក់ដូចជាត្រូវបានអនុវត្តដោយគ្មានការគោរពចំពោះកិច្ចធានាតាមនីតិវិធីត្រឹមត្រូវ រួមទាំងអភ័យឯកសិទ្ធិសភារបស់លោក សុខា។ នៅថ្ងៃទី១៦ ខែវិច្ឆិកា បន្ទាប់ពីមានបណ្តឹងដែលបានផ្តួចផ្តើមគំនិតដោយរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ តុលាការកំពូលបានបញ្ជាឲ្យរំលាយគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ និងហាមឃាត់សមាជិកជាន់ខ្ពស់ចំនួន ១១៨ រូប នៃគណបក្សនេះ ដោយរួមបញ្ចូលទាំងសមាជិកសភាទាំងអស់របស់គណបក្សនេះ មិនឲ្យធ្វើសកម្មភាពនយោបាយអស់រយៈពេល ៥ ឆ្នាំ។

៦. ក្នុងខែតុលា រដ្ឋសភាបានអនុម័តវិសោធនកម្មច្បាប់ដាក់ចេញនូវវិធីសាស្ត្រសម្រាប់ការបែងចែកអាសនៈរបស់គណបក្សមួយដែលបានរំលាយក្នុងចំណោមគណបក្សដទៃទៀតនៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ឃុំសង្កាត់។ នៅថ្នាក់ជាតិ ការរំលាយគណបក្សសង្គ្រោះជាតិបានអនុញ្ញាតឲ្យមានការផ្ទេរអាសនៈរបស់គណបក្សនេះទៅឲ្យគណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាដែលកំពុងកាន់អំណាច និងគណបក្សប្រឆាំងមួយចំនួនដែលមិនមានអាសនៈនៅក្នុងការបោះឆ្នោតជាតិ ឆ្នាំ២០១៣។ នៅថ្នាក់មូលដ្ឋានឃុំទាំងអស់ដែលកាលពីពេលកន្លងមកដឹកនាំដោយគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ត្រូវបានដាក់ឲ្យនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់គណបក្សប្រជាជនកម្ពុជាវិញ។ ក្រោយការវិវត្តទាំងនេះ សមាជិកមួយចំនួនធំនៃគណបក្សដែលបានរំលាយនេះ រួមទាំងសមាជិកសភាជាងពាក់កណ្តាលបានចាកចេញពីប្រទេស ខណៈដែលអ្នកដទៃទៀតបានចូលរួមជាមួយគណបក្សកាន់អំណាច។ អតីតសមាជិកខ្លះនៃគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ បានឲ្យការិយាល័យ OHCHR ដឹងថាពួកគេត្រូវបានគំរាមកំហែងពីសំណាក់នគរបាល ហើយអ្នកខ្លះទៀតត្រូវបានគំរាមចាប់ខ្លួន។

៧. រដ្ឋាភិបាលបានចោទប្រកាន់តួអង្គសង្គមស៊ីវិលនានា ក្នុងនោះមានទាំងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយផងដែរ ថាបានរៀបចំ "បដិវត្តន៍ពណ៌" ហើយជាលទ្ធផលបានកាត់បន្ថយសកម្មភាពរបស់ពួកគេ។ ជាអាទិ៍ ក្នុងខែសីហា រដ្ឋាភិបាលបានដកហូតអាជ្ញាប័ណ្ណស្ថានីយ៍វិទ្យុឯករាជ្យមួយចំនួន ដែលភាគច្រើនចាក់ផ្សាយកម្មវិធីសម្លេងប្រជាធិបតេយ្យ វិទ្យុអាស៊ីសេរី និងវិទ្យុសម្លេងសហរដ្ឋអាមេរិក។ ការកំណត់ឲ្យបង់ពន្ធអាករសរុបចំនួន ៦,៣ លានដុល្លារ លើកាសែតឌឹខេមបូឌាដេលី ដែលជាកាសែតប្រចាំថ្ងៃជាភាសាអង់គ្លេស ដែលជារឿយៗរិះគន់រដ្ឋាភិបាល ត្រូវបានបង្ខំឲ្យបិទការិយាល័យ។ ក្នុងខែវិច្ឆិកា អតីតអ្នកកាសែតពីរនាក់នៃវិទ្យុអាស៊ីសេរី ត្រូវបានចាប់ខ្លួន និងចោទប្រកាន់ពីបទចារកម្មហើយត្រូវប្រឈមនឹងការជាប់ពន្ធនាគារពី៧ ទៅ ១៥ ឆ្នាំ ប្រសិនជាត្រូវបានផ្តន្ទាទោស។

៨. លើសពីនេះទៅទៀត រដ្ឋាភិបាលបានបញ្ជាឲ្យបិទការិយាល័យនៃវិទ្យាស្ថានជាតិប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជាដោយចោទប្រកាន់ថា ឯកសារមួយចំនួនដែលវិទ្យាស្ថាននេះបានប្រើប្រាស់សម្រាប់បណ្តុះបណ្តាលត្រូវបានលាតត្រដាងថាមានការឃុបឃិតគ្នាជាមួយគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ដើម្បីធានាឲ្យគណបក្សនេះទទួលបានជោគជ័យក្នុងការបោះឆ្នោតឆ្នាំ២០១៨។ នៅខែកញ្ញា រដ្ឋាភិបាលបានផ្អាកសកម្មភាពរយៈពេល ៣០ ថ្ងៃ របស់អង្គការសមធម៌កម្ពុជា ដែលជាអង្គការមួយធ្វើការក្នុងវិស័យសិទ្ធិដីធ្លី។ អាជ្ញាធរមិនបានបញ្ជាក់ច្បាស់ថាតើអង្គការនេះអាចបន្តសកម្មភាពរបស់ខ្លួនឡើងវិញបាន ឬយ៉ាងណា នៅពេលដែលការផ្អាកនេះបានបញ្ចប់។ ដូចគ្នានេះដែរ នៅក្នុងខែកញ្ញា ក្រសួងមហាផ្ទៃបានលុបចេញពីបញ្ជីនូវអង្គការមាតាធម្មជាតិដែលជាអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលមួយខាងបរិស្ថាន ហើយ សមាជិកពីររូបរបស់អង្គការនេះ ចាប់ពីពលនោះមកបានស្ថិតក្នុងការឃុំខ្លួនជាបណ្តោះអាសន្នពីបទចោទពាក់ព័ន្ធនឹងការប៉ុនប៉ងថតយកសកម្មភាពបូមខ្សាច់ដែលសង្ស័យថាបានធ្វើឡើងដោយខុសច្បាប់។

៩. ភាគច្រើនទូទៅ បទបញ្ជារដ្ឋបាលដែលក្រសួងមហាផ្ទៃបានចេញ តម្រូវឲ្យអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជូនដំណឹងទៅអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានរយៈបីថ្ងៃជាមុន នៃសកម្មភាពទាំងអស់ត្រូវបានអមដោយវត្តមាននគរបាលជាច្រើននាក់ ដែលរាប់ទាំងនភ្នាក់ងារគរបាលសម្ងាត់ នៅមុនពេលនិងនៅក្នុងអំឡុងពេលធ្វើសកម្មភាព ឬព្រឹត្តិការណ៍ផ្សេងៗ។ ការិយាល័យ OHCHR បានទទួលរបាយការណ៍ជាច្រើន អំពីការបំភិតបំភ័យរបស់អង្គការសង្គមស៊ីវិល ហើយដែលបង្កឲ្យមានការភ័យខ្លាចក្នុងចំណោមបុគ្គលិករបស់អង្គការទាំងនោះ។[1]

១០. នៅថ្ងៃទី១៨ ខែធ្នូ អ្នកនាំពាក្យរងនៃអគ្គលេខាធិការបានថ្លែងថា អគ្គលេខាធិការមានកង្វល់អំពីការបន្តមានការរួមតូចនៃលំហប្រជាធិបតេយ្យសម្រាប់គណបក្សនយោបាយ ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ និងសង្គមស៊ីវិលនៅមុនការបោះឆ្នោតជាតិ ឆ្នាំ២០១៨ ហើយថាកិច្ចសន្ទនាបែបប្រជាធិបតេយ្យក្នុងចំណោមអ្នកពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ គឺជារឿងសំខាន់ចាំបាច់ដើម្បីឈានទៅរកសង្គមមួយដែលមានសន្តិភាពនិង ស្ថិរភាពច្រើនថែមទៀតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។

១១. ការិយាល័យ OHCHR បានរៀបចំសិក្ខាសាលាដើម្បីបណ្តុះបណ្តាលនិងលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងដើម្បីជួយដល់ការងាររបស់សង្គមស៊ីវិល ក្នុងការពង្រឹងការគោរពសេរីភាពក្នុងការជួបជុំគ្នាដោយសន្តិភាព។ ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តផ្សព្វផ្សាយច្បាប់ឆ្នាំ២០០៩ ស្តីពីបាតុកម្មដោយសន្តិវិធី និងគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការអនុវត្តច្បាប់នេះ។ ការិយាល័យ OHCHR បានដឹកនាំផងដែរនូវសិក្ខាសាលាបណ្តុះបណ្តាលចំនួន៣ស្តីពីច្បាប់ ដែលមានសិក្ខាកាមចូលរួមចំនួន១១៤ នាក់ មកពីសង្គមស៊ីវិល និងអង្គការសហគមន៍មូលដ្ឋាន សកម្មជនដីធ្លី និងសហជីពកម្មករ មកពីខេត្តបន្ទាយមានជ័យ កោះកុង កំពត និងខេត្តកែប។ ការិយាល័យ OHCHR ត្រូវបានដៃគូអញ្ជើញចូលរួម ថ្លែងសន្ទរកថាក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលជំនាញឯកទេស ក្នុងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលទូលំទូលាយ ដូចជាបទប្បញ្ញត្តិច្បាប់ស្តីពីសមាគម និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងច្បាប់ស្តីពីបាតុកម្មដោយសន្តិវិធី ក៏ដូចជាការឃ្លាំមើលសិទ្ធិមនុស្ស ដល់អ្នកចូលរួមសង្គមស៊ីវិលចំនួន ១២១ នាក់ ។

១២. ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តជួយពង្រឹងសមត្ថភាពសិទ្ធិមនុស្សរបស់អង្គការសង្គមស៊ីវិលកម្ពុជា ដើម្បីតាមឃ្លាំមើលវឌ្ឍនភាពក្នុងការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស។ ការិយាល័យ OHCHR បានរៀបចំវគ្គបណ្តុះបណ្តាលចំនួនពីរស្តីពីវិធីសាស្ត្រតាមឃ្លាំមើលសិទ្ធិមនុស្ស ការស្វែងរកការពិត និងការរាយការណ៍ និងផ្តល់សន្តិសុខ និងការពារដល់សកម្មជនសិទ្ធិមនុស្សចំនួន៧៧ នាក់ មកពីរាជធានីភ្នំពេញ ខេត្តកណ្តាល កំពង់ស្ពឺ តាកែវ ព្រះវិហារ កំពង់ធំ បន្ទាយមានជ័យ ឧត្តរមានជ័យ កំពង់ចាម និងសៀមរាប។ សិក្ខាកាមបានផ្តល់សារសំខាន់នៃការបណ្តុះបណ្តាលដល់ការងារប្រចាំថ្ងៃរបស់ពួកគេ ជាពិសេស សារៈសំខាន់នៃការផ្ទៀងផ្ទាត់ព័ត៌មាន ការវិភាគអង្គហេតុ ការរៀបចំចងក្រងឯកសារជាប្រព័ន្ធ និងការយល់ដឹងអំពីហានិភ័យ។

1 សូមមើល www.voacambodia.com/a/un-secretary-general-concerned-by-deteriorating-democratic-space-in-cambodia/4168302.html (www.voacambodia.com/a/អគ្គលេខាធិការ អ.ស.ប មានកង្វល់អំពីការធ្លាក់ចុះនៃលំហប្រជាធិបតេយ្យនៅកម្ពុជា/4168302.html.)

១៣. ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តតាមឃ្លាំមើលការជួបជុំជាសាធារណៈ។ ជាអាទិ៍ ក្នុងខែកក្កដា ការិយាល័យ OHCHR បានឃ្លាំមើលការប្រមូលផ្តុំមួយរបស់សកម្មជនសិទ្ធិមនុស្សប្រមាណជា ៣០ នាក់ ដែលបានជួបជុំគ្នានៅមុខសាលាដំបូងរាជធានីភ្នំពេញ ដើម្បីគាំទ្រសកម្មជនដីធ្លី ទេព វន្នី នៅពេលដែលមានសំណុំរឿងក្តីមួយ ប្រឆាំងនឹងគាត់។ ការិយាល័យ OHCHR ក៏បានឃ្លាំមើលការប្រមូលផ្តុំដែលបានលុបចោល បានគ្រោងធ្វើសម្រាប់ខែកញ្ញា ដោយគណបក្សសង្គ្រោះជាតិ ដើម្បីរំលឹកវិញ្ញាណក្ខន្ធជនរងគ្រោះនៃការវាយប្រហារដោយគ្រាប់បែក ឆ្នាំ១៩៩៧។ ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តសង្កេតការណ៍ការប្រមូលផ្តុំមួយរបស់សមាជិកសភា និងអ្នកគាំទ្រប្រមាណជា ២០០ នាក់ អំពាវនាវឲ្យមានការដោះលែង លោក កឹម សុខា ដែលសវនាការរបស់គាត់ បានធ្វើឡើងនៅសាលាឧទ្ធរណ៍។

១៤. ការិយាល័យ OHCHR ក៏បានបំពេញបេសកកម្មចំនួនប្រាំ នៅតាមសហគមន៍ជាតិពន្ធុវៀតណាមមួយចំនួននៅរាជធានីភ្នំពេញ និងនៅខេត្តកណ្តាល កំពង់ឆ្នាំង សៀមរាប និងកំពង់ធំដើម្បីស្វែងយល់អំពីបញ្ហាប្រឈមដែលពួកគេបាននិងកំពុងជួបប្រទះទាក់ទងនឹងស្ថានភាពផ្លូវច្បាប់ ការចូលរៀន និងសេវាកម្មមូលដ្ឋានផ្សេងទៀត និងការរើសអើង។

III. ការលើកស្ទួយនីតិរដ្ឋ

១៥. នៅក្នុងអំឡុងពេលធ្វើរបាយការណ៍នេះ ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តគាំទ្រដំណើរការធ្វើកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ ដើម្បីពង្រឹងនីតិរដ្ឋ និងបានបន្តធ្វើការជាមួយក្រសួងយុត្តិធម៌ ឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម ចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា និងមេធាវី។

១៦. រួមជាមួយអង្គការអប់រំ វិទ្យាសាស្រ្ត និងវប្បធម៌ នៃសហប្រជាជាតិ(UNESCO) និងអង្គការសង្គមស៊ីវិល ការិយាល័យ OHCHR បានចូលរួមក្នុងដំណើរការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ស្តីពីសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មាន ដែលក្រសួងព័ត៌មានបានដឹកនាំរៀបចំចាប់តាំងពីឆ្នាំ ២០១៤ រហូតមក។ ការិយាល័យ OHCHR បានចូលរួមក្នុងសម័យប្រជុំចំនួនបីនៃក្រុមការងារបច្ចេកទេសផ្តល់យោបល់ផ្លូវច្បាប់លើសេចក្តីព្រាងនេះ ហើយបានរួមចំណែកធ្វើឲ្យអត្ថបទនេះកាន់តែស្របច្រើនថែមទៀតទៅនឹងបទដ្ឋានសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ជាពិសេស សេរីភាពក្នុងការបញ្ចេញមតិ។

១៧. នៅក្នុងខែវិច្ឆិកា ការិយាល័យ OHCHR បានចែករំលែកជាមួយក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ ក្រសួងមហាផ្ទៃ និងក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ នូវសេចក្តីព្រាងឯកសារពិភាក្សាមួយស្តីពីការកែទម្រង់ជាសក្តានុពលនៃដំណើរការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសហគមន៍សម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច។ ការិយាល័យ OHCHR បានរៀបចំឯកសារនេះ នៅក្នុងបរិបទនៃលទ្ធភាពពិនិត្យឡើងវិញនូវច្បាប់ភូមិបាល ឆ្នាំ២០០១។ ឯកសារនេះ រួមបញ្ចូលទាំងសេចក្តីវិភាគអំពីបទដ្ឋាន និងនីតិវិធីជាតិបច្ចុប្បន្ន និងមានការផ្តល់មតិយោបល់ ដើម្បីធ្វើឲ្យដំណើរការនេះកាន់តែមានភាពងាយស្រួល ឆាប់រហ័ស និងមានតម្លៃសមរម្យសម្រាប់ជនជាតិដើមភាគតិច។ សេចក្តីព្រាងនេះ ត្រូវបានពិភាក្សាជាមួយក្រសួងពាក់ព័ន្ធនានានៅថ្នាក់បច្ចេកទេស ព្រមទាំងជាមួយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនានា មុនពេលធ្វើបញ្ចប់ និងធ្វើបទបង្ហាញផ្លូវការដល់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា នៅឆ្នាំ២០១៨ ។

១៨. នៅក្នុងខែធ្នូ ការិយាល័យ OHCHR និងសហព័ន្ធសហជីពអន្តរជាតិ(ITUC) បានរៀបចំសន្និសីទច្បាប់នៅរាជធានីភ្នំពេញ ដោយមានសិក្ខាកាមប្រមាណជា ៨០ នាក់ តំណាងឲ្យរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ(ILO) សហជីពកម្មករក្នុងស្រុក សហព័ន្ធសហជីពអន្តរជាតិ និងក្រុមហ៊ុនឯកជន និងស្ថានទូតនានា ដើម្បីពិនិត្យឡើងវិញលើវឌ្ឍនភាពទាក់ទងនឹងការចរចានិងការកំណត់ប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមា ការចុះបញ្ជីសហជីពកម្មករ និងការចរចាជាសមូហភាព និងការដោះស្រាយវិវាទ។ គោលបំណងនៃសន្និសីទនេះ គឺដើម្បីជម្រុញឲ្យមានការព្រមព្រៀងគ្នាមួយរវាងអ្នកពាក់ព័ន្ធលើវិធានការច្បាប់ដែលមានប្រសិទ្ធភាព ស្របតាមអនុសញ្ញារបស់អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ និងបទដ្ឋាន សិទ្ធិមនុស្សនិងអនុសាសន៍ផ្សេងៗទៀត។

១៩. ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តដើរតួនាទីជាអ្នកសម្រួលដៃគូម្ចាស់ជំនួយនៃក្រុមការងារបច្ចេកទេសស្តីពីកំណែទម្រង់ច្បាប់ និងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ ដែលមានក្រសួងយុត្តិធម៌ជាសហប្រធាន។ ជាផ្នែកមួយនៃសកម្មភាពដែលបានគ្រោងទុកដែលត្រូវបានត្រួតពិនិត្យដោយប្រើប្រាស់សូចនាករតាមដានរួមនៃក្រុមការងារបច្ចេកទេស ការិយាល័យ OHCHR និងក្រសួងយុត្តិធម៌បានសហការជាមួយគណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និងបណ្តាញជំនួយផ្នែកច្បាប់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ បានរៀបចំសិក្ខាសាលាស្តីពីការអនុវត្តល្អក្នុងតំបន់ ក្នុងការអភិវឌ្ឍគោលនយោបាយជំនួយផ្នែកច្បាប់នាខែសីហា ។ សិក្ខាសាលានេះបានជួយកំណត់នូវលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យជាមូលដ្ឋានដែលគួរតែត្រូវបានបញ្ចូលក្នុងគោលនយោបាយជំនួយផ្នែកច្បាប់ ដែលនឹងត្រូវព្រាងនៅឆ្នាំ២០១៨ ដើម្បីជួយធានាថាជំនួយបែបនេះត្រូវបានផ្តល់លក្ខណៈជាប្រព័ន្ធដល់អ្នកទាំងឡាយដែលត្រូវការជំនួយនេះ។

២០. ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងតម្រូវការជំនួយផ្នែកច្បាប់បន្ទាន់ ការិយាល័យ OHCHR បានផ្តល់ជំនួយដល់អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ដល់អ្នកទាំងឡាយដែលបានដាក់ពាក្យបណ្តឹងទាក់ទងទៅនឹងសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ជាពិសេស សិទ្ធិដីធ្លី និងសិទ្ធិលំនៅដ្ឋាន និង ក្នុងករណីបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ជាអាទិភាពចំនួន ១៥២ ករណី ដើម្បីជួយដល់ជនជាប់ឃុំឲ្យទទួលបានសាលក្រមស្ថាពរ។

២១. ជាផ្នែកមួយនៃកម្មវិធីកេរ្តិ៍ដំណែលនៃអង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា ការិយាល័យ OHCHR រួមគ្នាជាមួយគណៈមេធាវីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានរៀបចំកិច្ចសន្ទនាផ្នែកច្បាប់ជាបន្តបន្ទាប់ ក្នុងឆ្នាំ២០១៧។ កិច្ចប្រជុំខែវិច្ឆិកា ដែលមានវត្តមានអ្នកចូលរួមចំនួនច្រើនបំផុតនៃមេធាវីជាតិនៃកម្រងឯកសារទាំងមូល បានផ្តោតលើការកសាងយុទ្ធសាស្រ្តការពារក្តី និងការធ្វើជាតំណាងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពនៃដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។

២២. ការិយាល័យ OHCHR បានឃ្លាំមើលដំណើរការនីតិវិធីរបស់តុលាការនៅក្នុងករណីជាច្រើនដោយធ្វើការកំណត់អំពីភាពចន្លោះប្រហោងក្នុងការអនុវត្តបទដ្ឋានសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ ប្រសិនជាតម្រូវឲ្យមានការជួយឧបត្ថម្ភផ្នែកបច្ចេកទេសបន្ថែមទៀត ជាពិសេស ទាក់ទងនឹងសិទ្ធិទទួលបានការជំនុំជម្រះប្រកបដោយយុត្តិធម៌។ ជាក់ស្តែង ការិយាល័យ OHCHR បានឃ្លាំមើលករណីនិទណ្ឌភាពពីអតីតកាលនិងបច្ចុប្បន្នដែលជនល្មើសមិនត្រូវបានចាប់ខ្លួន ឬផ្តន្ទាទោស។ ស្ថានភាពនេះរួមចំណែកដល់ការបាត់បង់ជំនឿលើប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ និងក្នុងករណីបទល្មើសដែលគេអះអាងថាអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានជាអ្នកប្រព្រឹត្ត បានធ្វើឲ្យប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិអំណាចរបស់តុលាការ។

២៣. និទណ្ឌភាពចំពោះករណីនៃយុត្តិធម៌ដោយហ្វូងមនុស្សនៅតែជាបញ្ហាកង្វល់ដដែល។ អំពើហឹង្សាដោយហ្វូងមនុស្សប្រឆាំងជនដែលគេអះអាងថាជាចោរ ជាទូទៅគឺជាប្រតិកម្មភ្លាមៗចំពោះឧប្បត្តិហេតុចោរកម្ម ហើយការចោទប្រកាន់ធម្មតាៗគឺគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីញុះញង់ឲ្យហ្វូងមនុស្សប្រើអំពើហិង្សាធ្វើមនុស្សស្លាប់ ដោយមានអន្តរាគមន៍ប្រតិកម្មតិចតួច ឬគ្មានទាល់តែសោះពីនគរបាល។ ការស៊ើបអង្កេតកម្របានឡើងឡើងបន្ទាប់ពីឧប្បត្តិហេតុទាំងនេះ ហើយជាទូទៅករណីបែបនេះត្រូវបានបិទតាំងពីដំណាក់កាលដំបូង ដោយចាត់ទុកថាបានដោះស្រាយរួចហើយ។

២៤. ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តធ្វើការផងដែរ លើករណីឃាតកម្មលើមនុស្សដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីអំពើអាបធ្មប់។ ការសម្លាប់ទាក់ទងនឹងអំពើអាបធ្មប់ ត្រូវបានគេរាយការណ៍ថា បានកើតមានជាញឹកញាប់នៅមុនទស្សវត្សរ៍ ឆ្នាំ១៩៦០ ហើយថ្មីៗបំផុតនេះ ក្នុងទស្សវត្សរ៍ ឆ្នាំ១៩៨០ និងទសវត្សរ៍ ឆ្នាំ១៩៩០។ ក្នុងឆ្នាំ២០១៧ ករណីចំនួននៃការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សបានរាយការណ៍ទាក់ទងនឹងអាបធ្មប់មានការថយចុះ ប៉ុន្តែករណីនេះនៅតែជាក្តីកង្វល់ជាពិសេសនៅតំបន់ជនបទដាច់ស្រយាលក្នុងប្រទេស។ ជាទូទៅនគរបាលមានឆន្ទៈក្នុងការស៊ើបអង្កេតករណីទាំងនេះ ប៉ុន្តែបុគ្គលដែលគេអះអាងថាជាជនដៃដល់ កម្រនឹងត្រូវបានគេចាប់ខ្លួនណាស់ ដោយសារនគរបាលខ្វះខាតធនធាន និងខ្លាចមានការសងសឹកពីប្រជាជនក្នុងមូលដ្ឋាន។ ក្នុងករណីជាច្រើន នគរបាល និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន បានពិភាក្សាជាមួយការិយាល័យ OHCHR ពីលទ្ធភាពគាំទ្រការលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងអំពីការចោទប្រកាន់អំពើអាបធ្មប់ និងការបង្ការអំពើហិង្សាដោយហ្វូងមនុស្ស ដែលការិយាល័យ OHCHR ដែលនឹងបន្តតាមដានជាមួយក្រសួងមហាផ្ទៃ។

២៥. ជាផ្នែកមួយនៃការអនុវត្តអនុសាសន៍ជុំទីពីរ នៃការពិនិត្យរបាយការណ៍ជាសកលតាមកាលកំណត់ស្តីពីកំណែទម្រង់វិស័យយុត្តិធម៌[2] ការិយាល័យ OHCHR បានរៀបចំកិច្ចប្រជុំជាបន្តបន្ទាប់ជាមួយឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម ដែលមានការចូលរួមពីចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា និងប្រធានលេខាធិការដ្ឋានរដ្ឋបាល ដើម្បីពិភាក្សាអំពីការសម្របសម្រួលរវាងមុខងាររដ្ឋបាល និងមុខងារជុំនំជម្រះក្តីរបស់ពួកគេ ជាពិសេសនៅក្នុងបរិបទនៃច្បាប់ស្តីពីការរៀបចំតុលាការ។ ក្នុងអំឡុងពេលជួបប្រជុំទាំងនេះ តំណាងឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម និងក្រសួងយុត្តិធម៌ បានផ្តល់ការណែនាំ និងការឆ្លើយតបបញ្ហាមួយចំនួនដែលបានជួបប្រទះ។

២៦. ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តគាំទ្រការធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងដល់ការគ្រប់គ្រងករណី និងសិទ្ធិទទួលបានព័ត៌មានតុលាការ ដោយពង្រីកមូលដ្ឋានទិន្នន័យសំណុំរឿងព្រហ្មទណ្ឌក្នុងសាលាដំបូងចំនួនប្រាំមួយ និងសម្រួលដល់សិក្ខាសាលាចំនួនពីរ ស្តីពីការចុះបញ្ជីករណី ដែលបានប្រព្រឹត្តទៅនៅខេត្តព្រះសីហនុ ក្នុងខែកក្កដា និងខែសីហា និងនៅរាជធានីភ្នំពេញ ក្នុងខែវិច្ឆិកា។ ការិយាល័យ OHCHR បានគាំទ្រដល់ការបញ្ចូលមេរៀនថ្មីមួយ ដើម្បីរាយការណ៍អំពីករណីអំពើហិង្សាលើស្ត្រីដែលជាផ្នែកមួយនៃការធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពមូលដ្ឋានទិន្នន័យ។ ករណីជាច្រើន បាននិងកំពុងចុះបញ្ជីកាន់តែកើនឡើងនៅក្នុងតុលាការចំនួន១២ ដែលប្រព័ន្ធទិន្នន័យត្រូវបានបង្កើតឡើង ថ្វីបើបញ្ហាប្រឈមនៅតែមានក្នុងការធានាឲ្យការថតចម្លងរបស់គេ បានទាន់ពេលវេលា។

[2] សូមមើលរបាយការណ៍ A/HRC/26/16 កថាខណ្ឌ ១១៨.២៤, ១១៨.៧៩ និង១១៨.៨១–១១៨.៩០។

២៧. ក្នុងខែតុលា ដោយសហការជាមួយក្រសួងយុត្តិធម៌ និងឧត្តមក្រុមប្រឹក្សានៃអង្គចៅក្រម ការិយាល័យ OHCHR បានធ្វើសិក្ខាសាលាបណ្តុះបណ្តាលថ្នាក់តំបន់មួយ សម្រាប់ចៅក្រមនៅខេត្តព្រះវិហារស្តីពីការអនុវត្តរូបមន្តថ្មីសម្រាប់ការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន។ សិក្ខាសាលានេះ បានផ្តោតលើសារសំខាន់នៃការផ្តល់ហេតុផលស្របច្បាប់ នៅពេលសម្រេចលើករណីស្តីពីការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្ន ស្របតាមគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីការឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នដែលចេញដោយក្រសួងយុត្តិធម៌នៅឆ្នាំ២០១៤។ សិក្ខាសាលាថ្នាក់តំបន់នឹងបន្តធ្វើនៅឆ្នាំ២០១៨ គ្របដណ្តប់លើតុលាការច្រើនថែមទៀត។

IV. គាំទ្រកំណែទម្រង់ពន្ធនាគារ

អគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធនាគារ បានបន្តការអនុញ្ញាតឲ្យការិយាល័យ OHCHR ធ្វើទស្សនកិច្ចនៅពន្ធនាគារចាប់ពីខែកក្កដា ដល់ខែធ្នូ។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការិយាល័យ OHCHR នៅតែរក្សាការហាមឃាត់ ដូចដែលបានកំណត់ក្នុងឆ្នាំ២០១៦ ជំទាស់នឹងការធ្វើសម្ភាសន៍ជាសម្ងាត់ជាមួយជនជាប់ឃុំ។ ការសំខាន់ចាំបាច់សម្រាប់ការិយាល័យ OHCHR ក្នុងការធ្វើសម្ភាសន៍គ្រប់ជ្រុងជ្រោយជាសម្ងាត់ជាមួយជនជាប់ឃុំ ដើម្បីធានានូវគុណភាព និងសុវត្ថិភាពនៃទំនាក់ទំនងអន្តរកម្មរបស់ខ្លួន។

២៩. ការិយាល័យ OHCHR បានធ្វើទស្សនកិច្ចចំនួនប្រាំបួន លើកទៅកាន់ពន្ធនាគារចំនួនប្រាំមួយ នៅក្នុងអំឡុងពេលធ្វើរបាយការណ៍នេះ ហើយដែលបន្ទាប់ពីនោះ ការិយាល័យOHCHR បានផ្តល់អនុសាសន៍ទៅថ្នាក់គ្រប់គ្រងពន្ធនាគារសាមី និងបានលើកបញ្ហាជាទូទៅដែលកើតមានចំពោះពន្ធនាគារច្រើនរួម ជាមួយក្រសួងមហាផ្ទៃ និងអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធនាគារ។ ការិយាល័យOHCHR បានធ្វើការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយមន្ត្រីទទួលបន្ទុកសំណុំរឿង ដើម្បីកំណត់ករណីអាទិភាពសម្រាប់ការដោះលែង។

៣០. "យុទ្ធនាការប្រយុទ្ធប្រឆាំងគ្រឿងញៀនខុសច្បាប់ដែលមានរយៈពេល៦ ខែ" ដែលបានប្រកាសបើកក្នុងខែមករា និងបន្តជាថ្មីក្នុងខែមិថុនា បាននាំឲ្យមានការកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំងនូវចំនួនជនជាប់ឃុំ។[3] នៅក្នុងប្រព័ន្ធមួយដែលមានសមត្ថភាពលើសចំណុះរួចហើយនោះ បញ្ហានេះបានដាក់សម្ពាធបន្ថែមទៀតទៅលើកន្លែងឃុំឃាំង និងបានធ្វើឲ្យប៉ះពាល់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់ស្ថានភាពរស់នៅនិងសុខភាពរបស់ជនជាប់ឃុំ ក៏ដូចជាបរិយាកាសការងាររបស់បុគ្គលិកពន្ធនាគារផងដែរ។ ចំនួនជនជាប់ឃុំគ្មានសាលក្រម នៅតែមានកម្រិតខ្ពស់ ដោយមានជនជាប់ឃុំត្រឹមតែ ២៥ ភាគរយប៉ុណ្ណោះ ដែលមានសាលក្រមស្ថាពរ គិតត្រឹមខែធ្នូ។

៣១.ក្នុងខែសីហា ព្រះរាជក្រឹត្យមួយត្រូវបានចេញ ដើម្បីលុបចោលអនុក្រឹត្យស្តីពីការបង្កើតយន្តការ បង្ការថ្នាក់ជាតិ ដែលបង្កើតឡើងក្រោមពិធីសារបន្ថែមនៃអនុសញ្ញាប្រឆាំងទារុណកម្ម និងការប្រព្រឹត្ត មកលើខ្លួន ឬទណ្ឌកម្មឯទៀតដែលឃោរឃៅ អមនុស្សធម៌ ឬបន្ថោកបន្ទាប (OP-CAT)។ ព្រះរាជក្រឹត្យនេះ ចែងអំពីការរៀបចំឡើងវិញនូវរចនាសម្ព័ន្ធយន្តការបង្ការទារុណកម្ម ប៉ុន្តែការអនុវត្តនឹងត្រូវរង់ចាំការអនុម័តបទប្បញ្ញត្តិបន្ថែម។ កង្វល់នៅតែមានអំពីការប្រព្រឹត្តទៅប្រកបដោយឯករាជ្យនៃយន្ត

[3] ចំនួនជនជាប់ឃុំសរុបមានការកើនឡើងប្រមាណជា ៣០ ភាគរយ ចាប់ពីខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៦ ដល់ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១៧។

ការនេះទាក់ទងនឹងក្របខណ្ឌច្បាប់ ការជ្រើសរើសសមាជិក តួនាទី និងភារកិច្ច និងមូលនិធិរបស់យន្តការនេះ។

៣២. ការិយាល័យ OHCHR បានធ្វើបទបង្ហាញសិទ្ធិមនុស្សចំនួនពីរលើក សម្រាប់មន្ត្រីនគរបាល និងកងរាជអាវុធហត្ថថ្នាក់មូលដ្ឋានជាង ១០០ នាក់ នៅខេត្តក្រចេះក្នុងខែកក្កដា និងនៅខេត្តត្បូងឃ្មុំក្នុងខែកញ្ញា។ ការធ្វើបទបង្ហាញនេះ បានផ្តោតលើការបង្ការទារុណកម្ម សិទ្ធិនៅពេលចាប់ខ្លួន និងការប្រើប្រាស់កម្លាំងដោយមន្ត្រីអនុវត្តច្បាប់។ ការិយាល័យ OHCHR បានផ្តល់ឱកាសឲ្យមន្ត្រីមូលដ្ឋាន រៀបចំកិច្ចសន្ទនាមួយជាមួយព្រះរាជអាជ្ញា។

៣៣. ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តសហការជាមួយគ្រូបង្គោលមកពីអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធនាគារ និងមជ្ឈមណ្ឌលបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈសម្រាប់មន្ត្រីពន្ធនាគារនៃបណ្ឌិត្យសភានគរបាលកម្ពុជាដើម្បីកែលម្អដល់ការបណ្តុះបណ្តាលមន្ត្រីពន្ធនាគារ។ ដូច្នេះ ក្នុងខែសីហា និងខែវិច្ឆិកា ការិយាល័យ OHCHR បានសហការរៀបចំទស្សនកិច្ចសិក្សារួមគ្នាចំនួនពីរ ទៅកាន់ពន្ធនាគារចំនួនពីរសម្រាប់មន្ត្រីពន្ធនាគារដែលធ្វើកម្មសិក្សាចំនួន ៩៤ នាក់ និងគ្រូបង្គោលរបស់ពួកគេចំនួន ២០ នាក់ ហើយដែលសកម្មភាពនេះអនុញ្ញាតឲ្យពួកគេសិក្សាស្វែងយល់ពីបរិបទមុខវិជ្ជា នៅក្នុងបរិយាកាសជាក់ស្តែងក្នុងពន្ធនាគារ ។ ក្នុងខែវិច្ឆិកា ការិយាល័យ OHCHR បានផ្តល់វគ្គបណ្តុះពណ្តាលមួយស្តីពីការបង្ការទារុណកម្មនិងវិធីសាស្ត្រផ្អែកលើសិទ្ធិមនុស្ស ក្នុងការគ្រប់គ្រងពន្ធនាគារសម្រាប់មន្ត្រីថ្មីចំនួន ៤៧ នាក់។ ការិយាល័យ OHCHR បានធ្វើការផងដែរ ជាមួយគ្រូបង្គោល ដើម្បីពិនិត្យឡើងវិញនូវមេរៀនទាក់ទងនឹងសិទ្ធិមនុស្សនៃកម្មវិធីសិក្សារបស់ពួកគេ មុនពេលចងក្រងមេរៀនជ្រើសសម្រាំងមួយចំនួន ដើម្បីបោះពុម្ព និងផ្សព្វផ្សាយ។

៣៤. ដើម្បីជួយជនជាប់ឃុំដែលមានជំងឺទទួលបានការថែទាំផ្នែកវេជ្ជសាស្ត្រ ដោយគ្មានការប្រើប្រាស់ឧបករណ៍រឹតត្បិតសេរីភាពបន្ថែមនៅតាមមន្ទីរពេទ្យនៅខាងក្រៅកន្លែងឃុំឃាំង ការិយាល័យ OHCHR នៅតែបន្តធ្វើការជាមួយអាជ្ញាធរជាតិ និងអាជ្ញាធរខេត្ត និងអាជ្ញាធរពន្ធនាគារ ដើម្បីរៀបចំប្រព័ន្ធសន្តិសុខក្នុងបន្ទប់សុវត្ថិភាពនៅមន្ទីរពេទ្យបង្អែកខេត្តត្បូងឃ្មុំ។

៣៥. រួមជាមួយនឹងគណៈកម្មាធិការកាកបាទក្រហមអន្តរជាតិ(ICRC) និងការិយាល័យអង្គការសហប្រជាជាតិសម្រាប់សេវាកម្មគម្រោង (UNOPS) ការិយាល័យ OHCHR បានធ្វើការតស៊ូមតិដើម្បីធ្វើបញ្ចប់សេចក្តីណែនាំបន្ថែមសម្រាប់រៀបចំ បទដ្ឋានអប្បបរមាសម្រាប់ការសាងសង់ និងការជួសជុលពន្ធនាគារ ដែលបានកំណត់នៅក្នុងច្បាប់ឆ្នាំ២០១១ ស្តីពី ពន្ធនាគារ ហើយដែលបានទន្ទឹងរង់ចាំជាយូរមកហើយ ។ ដោយធ្វើការជាមួយគណៈកម្មាធិការកាកបាទក្រហមអន្តរជាតិ(ICRC) ការិយាល័យOHCHR បានបន្តតាមដាននៅខែតុលាជាមួយអគ្គនាយកដ្ឋានពន្ធនាគារលើសេចក្តីព្រាងចុងក្រោយនៃច្បាប់ និងគោលការណ៍ណែនាំបច្ចេកទេសរបស់ការិយាល័យអង្គការសហប្រជាជាតិសម្រាប់សេវាកម្មគម្រោង (UNOPS) ស្តីពីការរៀបចំផែនការកសាងពន្ធនាគារ។

៣៦. ក្រៅពីនេះទៀត ការិយាល័យ OHCHR បានគាំទ្រកិច្ចប្រជុំចំនួនពីរ សម្រាប់មន្ត្រីនគរបាលមូលដ្ឋានតុលាការ និងពន្ធនាគារខេត្តប៉ៃលិននៅក្នុងខែកក្កដា និងខេត្តកំពង់ស្ពឺនៅក្នុងខែតុលា ដើម្បីពិភាក្សាអំពីរិះរកដំណោះស្រាយដែលអាចធ្វើបានចំពោះបញ្ហាការលើកកម្ពស់ការផ្តល់យុត្តិធម៌នៅថ្នាក់មូលដ្ឋា

ន។ ការិយាល័យ OHCHR បានតស៊ូមតិប្រកបដោយជោគជ័យជាមួយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន និងអាជ្ញាធរជាតិ ដើម្បីធានាការដោះលែងមនុស្សចំនួន ១០ នាក់ ដែលត្រូវបានឃុំខ្លួនហួសនីតិវិធី ។

V. ការពារសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និងវប្បធម៌

៣៧. កំណើនសេដ្ឋកិច្ចបានបន្តកើនឡើងកម្រិតខ្ពស់បំផុតស្ទើរតែ ៧% ក្នុងរយៈពេលធ្វើរបាយការណ៍នេះ[4] ហើយភាពក្រីក្របានបន្តថយចុះ បើទោះជាមានចំនួនប្រជាជនជិត ១/៣ នៅតែរស់នៅក្បែរបន្ទាត់ភាពក្រីក្រក៏ដោយ ហើយហានិភ័យអាចវិលមករកភាពក្រីក្រវិញបាន។ ជាលទ្ធផល វាមានសារៈសំខាន់សម្រាប់កំណើនសេដ្ឋកិច្ច ដែលត្រូវអមដោយគោលនយោបាយផ្អែកលើសិទ្ធិ ដើម្បីបង្កើតលទ្ធផលនៃការអភិវឌ្ឍមនុស្សប្រកបដោយចីរភាព។ ការិយាល័យ OHCHR ស្វាគមន៍វិធានការវិជ្ជមានមួយចំនួនដែលរដ្ឋាភិបាលបានចាត់ក្នុងវិស័យនេះ មានជាអាទិ៍ ការអនុម័ត ផែនការសកម្មភាព ដើម្បីទប់ស្កាត់ និងឆ្លើយតបចំពោះអំពើហិង្សាលើកុមារឆ្នាំ២០១៧-២០២១ ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត និងគោលនយោបាយជាតិស្តីពីមនុស្សវ័យចាស់ ២០១៧-២០៣០។ ម្យ៉ាងវិញទៀត រដ្ឋាភិបាលបានបញ្ចូលការពង្រឹងការការពារផ្នែកសង្គមដល់កម្មករនៅក្នុងវិស័យក្រៅផ្លូវការ។ រដ្ឋាភិបាលក៏បានដាក់ចេញនូវគម្រោងទូទាត់ប្រាក់ឈ្នួលជាកញ្ចប់ សម្រាប់កម្មករនិយោជិតស្ត្រីដែលមានផ្ទៃពោះ ហើយបានប្រកាសពីផែនការបង្កើនប្រាក់ឈ្នួលអប្បបរមាសម្រាប់កម្មករនៅក្នុងវិស័យវាយនភ័ណ្ឌ និងឧស្សាហកម្មផលិតស្បែកជើងមកត្រឹម ១១% នៅឆ្នាំ២០១៨។ រដ្ឋាភិបាល ក៏បានផ្អាកការរៀបចំសេចក្តីព្រាងច្បាប់ដ៏ប្រទាំងប្រទិសមួយស្តីពីការដោះស្រាយវិវាទការងារ។

៣៨. តាមរយៈកម្មវិធីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គមកិច្ច ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តធ្វើការលើបញ្ហាពាក់ព័ន្ធនឹងសិទ្ធិទទួលបានលំនៅដ្ឋានសមរម្យ និងលើបទដ្ឋានសមរម្យនៃការរស់នៅ ដើម្បីជួយបង្ការការបណ្តេញចេញដោយបង្ខំ និងដើម្បីលើកកម្ពស់ភាពស្ថិតស្ថេរនៃការកាន់កាប់អចលនទ្រព្យ និងការយល់ដឹងកាន់តែប្រសើរឡើងថែមទៀត អំពីតួនាទីរបស់ធុរកិច្ចក្នុងការគោរពសិទ្ធិមនុស្សរួមទាំងទាក់ទងនឹងសហគមន៍ជនជាតិដើម។

៣៩. ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តជួយដល់បុគ្គលទាំងឡាយដែលជាកម្មវត្ថុនៃការតាំងទីលំនៅថ្មី ដោយសារតែការឈូសឆាយដីសម្រាប់ការសាងសង់សំណង់ថ្មី និងចំការ។ នៅខែតុលា និងខែធ្នូ ការិយាល័យ OHCHR ក្នុងភាពជាដៃគូជាមួយអាជ្ញាធរខេត្ត និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលមូលដ្ឋាន បានរៀបចំសិក្ខាសាលាចំនួនពីរ នៅខេត្តព្រះសីហនុ និងខេត្តកំពត ស្តីពីសិទ្ធិដីធ្លី និងសិទ្ធិលំនៅដ្ឋាន ដោយផ្តោតលើការបណ្តេញចេញ និងនីតិវិធីតាំងទីលំនៅថ្មី និងការទទួលខុសត្រូវរបស់សហគ្រាសធុរកិច្ចនៅក្នុងបរិបទនេះ។

៤០. ជាផ្នែកមួយនៃដំណើរការតាំងទីលំនៅថ្មី ឬដើម្បីផ្តល់ដីធ្លីដល់ប្រជាជនក្រីក្រ និងអតីតយុទ្ធជនគ្មានដីធ្លី រាជរដ្ឋាភិបាលបានផ្តល់ដីសម្បទានសង្គមកិច្ចដល់បុគ្គលនិងគ្រួសារដែលជាកម្មវត្ថុនៃការតាំងលំនៅថ្មី។ ក្នុងខែធ្នូ ការិយាល័យ OHCHR បានបញ្ចប់ការសិក្សាវាយតំលៃអំពីផលប៉ះពាល់នៃសម្បទានបែបនេះទៅលើការចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ប្រជាជននៅតាមតំបន់ជនបទ សម្រាប់ការ

[4] ក្រុមធនាគារពិភពលោក *កម្ពុជាកំពុងឡើងខ្សែសង្វាក់តម្លៃផលិតកម្ម បច្ចុប្បន្នភាពសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា* ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៧ ទំព័រ ៧។

បោះពុម្ពផ្សាយនៅឆ្នាំ២០១៨។ ការសិក្សានេះ អាចប្រើប្រាស់ជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការតស៊ូមតិជាមួយអាជ្ញាធរជាតិ និងអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានពាក់ព័ន្ធ សម្រាប់ភាពល្អប្រសើរនៃសម្បទានដីសង្គមកិច្ចដែលមានស្រាប់ និងមុនពេលបង្កើតសម្បទានថ្មី។

៤១. ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តធ្វើការជាមួយក្រសួងរៀបចំដែនដី នគរូបនីយកម្ម និងសំណង់ ក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងក្រសួងមហាផ្ទៃ អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាននិងអង្គការសង្គមស៊ីវិលនានា ដើម្បីគាំទ្រដល់កិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់ជនជាតិដើមភាគតិច ក្នុងការទទួលបានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាព និងដើម្បីផ្តល់ជំនួយផ្នែកច្បាប់ដល់សហគមន៍ទាំងឡាយ ដែលគេអះអាងថាបានរំលោភសិទ្ធិដីធ្លី។

៤២. ក្នុងខែសីហា ការិយាល័យ OHCHR បានគាំទ្រសហគមន៍ជនជាតិដើមក្នុងខេត្តមណ្ឌលគិរី ក្នុងការអនុម័តលក្ខន្តិកៈសហគមន៍របស់ខ្លួន ជាជំហានដ៏សំខាន់មួយក្នុងដំណើរការឈានទៅទទួលបានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាព។ ព្រឹត្តិការណ៍មួយបានធ្វើឡើងដើម្បីកត់សម្គាល់ជាផ្លូវការនូវការអនុម័តលក្ខន្តិកៈសហគមន៍ មានអ្នកចូលរួមជាង ១០០ នាក់ ក្រោមអធិបតីភាពរបស់អភិបាលខេត្ត។ ការិយាល័យ OHCHR បានសហការប្រកបដោយផ្លែផ្កាជាមួយក្រសួងអភិវឌ្ឍន៍ជនបទ និងអាជ្ញាធរខេត្តកោះកុង សម្រាប់ការចេញ (ក្នុងខែតុលា) នៃការចុះបញ្ជីអត្តសញ្ញាណជនជាតិដើមភាគតិចនៃសហគមន៍ចំនួន ៤ នៅជ្រលងអារ៉ែង ជាទីតាំងបានកើតមានទំនាស់ដីធ្លីច្រើនជាងគេនៅក្នុងប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ។ បទពិសោធន៍នេះ ត្រូវបានថាថតវីដេអូ ដើម្បីផលិតជាខ្សែវីដេអូ សម្រាប់ជួយផ្សព្វផ្សាយដល់សហគមន៍ផ្សេងៗអំពីដំណើរការឈានទៅទទួលបានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីសមូហភាពអំពីរបៀបដែលពួកគេអាចប្រើប្រាស់ និងអាចទទួលបានប្រយោជន៍ពីបទពិសោធន៍នេះ។ ខ្សែវីដេអូនេះ ត្រូវបានប្រកាសបើកឲ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការក្នុងខែធ្នូ។

៤៣. លើសពីនេះទៀត នៅក្នុងខែតុលា និងខែវិច្ឆិកា ការិយាល័យ OHCHR បានរៀបចំសិក្ខាសាលាថ្នាក់តំបន់ចំនួនពីរ ស្តីពីដំណើរការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធដីសមូហភាព សម្រាប់អាជ្ញាធរមូលដ្ឋានចំនួន១៤០ នាក់ និងតំណាងជនជាតិដើមចំនួន ២០ នាក់។ ក្នុងខែសីហា ការិយាល័យ OHCHR បានរៀបចំសិក្ខាសាលាបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីបទដ្ឋានជាតិ និងបទដ្ឋានអន្តរជាតិទាក់ទងនឹងសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិច សម្រាប់តំណាងជនជាតិដើមភាគតិចជង ប្រមាណជា ៣៥ នាក់ មកពីខេត្តពោធិសាត់។

៤៤. ការិយាល័យ OHCHR បាននិងកំពុងធ្វើការ ដើម្បីជួយដល់រដ្ឋាភិបាល និងសហគ្រាសធុរកិច្ច ដើម្បីផ្តល់នូវដំណោះស្រាយសមស្របសម្រាប់ករណីរំលោភសិទ្ធិដីធ្លី និងសិទ្ធិលំនៅដ្ឋាន។ ក្នុងខែសីហា ការិយាល័យ OHCHR បានធ្វើជាដៃគូជាមួយក្រុមសម្រុះសម្រួលឯករាជ្យនៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល ដើម្បីផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកបច្ចេកទេសដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិចព្នង (ប៊ូនង) មកពីភូមិប៊ូស្រា ខេត្តមណ្ឌលគិរី ដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច នៅក្នុងអំឡុងពេលមុនរយៈសម្រុះសម្រួលនៃដំណោះស្រាយទំនាស់ ដែលក្រុមហ៊ុនទទួលយក។ ការជួយឧបត្ថម្ភគាំទ្រនេះ រួមមានការផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលស្តីពីសិទ្ធិស្របច្បាប់លើដីធ្លី វិធានការសម្រុះសម្រួល ជំនាញធ្វើបទបង្ហាញ ជំនាញចរចារ និងការថ្លឹងថ្លែងអំពីជម្រើសផ្សេងៗ។

៤៥. ក្នុងខែវិច្ឆិកា ការិយាល័យ OHCHR និងមជ្ឈមណ្ឌលអប់រំច្បាប់សម្រាប់សហគមន៍ បានបើកដំណើរការកម្មវិធី "តុសន្តិភាព" សម្រាប់សហគមន៍រុនតាឯក នៅក្នុងខេត្តសៀមរាបដែលមានទំនាស់ជាមួយអាជ្ញាធរអប្សរាដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការការពារ និងគ្រប់គ្រងតំបន់អង្គរ ទាក់ទងនឹងបញ្ហាដីធ្លី។

៤៦. ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តលើកកម្ពស់ការផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានសាធារណៈស្តីពីសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ច និងសម្បទានដីដទៃផ្សេងទៀត តាមរយៈការគាំទ្រផ្នែកបច្ចេកទេសនិងហិរញ្ញវត្ថុដល់គេហទំព័រឈ្មោះ Open Development Cambodia។ ការគាំទ្រនេះ បានជួយពិនិត្យឡើងវិញនិងធ្វើបច្ចុប្បន្នភាពទិន្នន័យទម្រង់និងផែនទីសម្បទានដីសេដ្ឋកិច្ចនៅលើគេហទំព័រប្រភពបើកចំហ រួមទាំងព័ត៌មានស្តីពីសម្បទានដែលត្រូវបានដកហូត និងកាត់បន្ថយ។ ឧបករណ៍នេះ នឹងត្រូវប្រើប្រាស់ធ្វើជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការតស៊ូមតិ ដោយអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាល និងសហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ ដើម្បីទាមទារដីធ្លីរបស់ពួកគេមកវិញ។ ការិយាល័យ OHCHR បានគាំទ្រផងដែរដល់ Open Development Cambodia ក្នុងការរៀបចំតាក់តែង និងបើកឲ្យប្រើប្រាស់ជាផ្លូវការនូវផែនទីទាក់ទងអន្តរកម្មនៃសម្បទានដីសង្គមកិច្ចដែលមានស្រាប់។

៤៧. ការិយាល័យ OHCHR បានបន្តពង្រីកការយកចិត្តទុកដាក់របស់ខ្លួនលើវិស័យធុរកិច្ច និងសិទ្ធិមនុស្ស ដោយធ្វើការដោយផ្ទាល់ជាមួយអាជ្ញាធរជាតិ និងអាជ្ញាធរថ្នាក់ក្រោមជាតិ អង្គការសង្គមស៊ីវិល តំណាងសហគមន៍ និងតួអង្គធុរកិច្ច ដើម្បីបង្កើនការយល់ដឹងរបស់ពួកគេ អំពីគោលការណ៍ណែនាំស្តីពីធុរកិច្ច និងសិទ្ធិមនុស្ស និងការអនុវត្តគោលការណ៍ណែនាំនេះនៅកម្ពុជា។ ក្នុងភាពជាដៃគូជាមួយវេទិកាកម្ពុជាស្តីពីការទទួលខុសត្រូវសង្គមរបស់ក្រុមហ៊ុន វេទិកានៃអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលស្តីពីកម្ពុជា និងសមាគមការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងអភិវឌ្ឍន៍នៅកម្ពុជា (អាដហុក) ការិយាល័យ OHCHR បានរៀបចំ និងផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលចំនួនប្រាំវគ្គ និងការពិភាក្សាមិត្តជួយមិត្តក្នុងចំណោមក្រុមហ៊ុនឯកជនលើការអនុម័ត និងការអនុវត្តគោលនយោបាយស្តីពីការយកចិត្តទុកដាក់ត្រឹមត្រូវនៅកម្ពុជា ដែលមានសិក្ខាកាមចូលរួមជាង១២០ នាក់ ដែលជាតំណាងក្រុមហ៊ុនធុរកិច្ចឯកជន អាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន អ្នកការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងសកម្មជនសហគមន៍។ លើសពីនេះទៅទៀត ការិយាល័យ OHCHR បានចាក់ផ្សាយកម្មវិធីពិភាក្សាអន្តរកម្មតាមវិទ្យុ អំពីប្រធានបទពាក់ព័ន្ធចំនួនប្រាំមួយ ដែលមានវាគ្មិនជាភ្ញៀវកិត្តិយសមួយចំនួនមកសមាគមមូលដ្ឋាន អង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលជាតិនិងអន្តរជាតិ រដ្ឋាភិបាល ទីភ្នាក់ងារអង្គការសហប្រជាជាតិ និងក្រុមហ៊ុនធុរកិច្ច និងអ្នកជំនាញជាបុគ្គលផ្សេង។ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការចាក់ផ្សាយតាមវិទ្យុអំពីកម្មវិធី ពិភាក្សាត្រូវបានរារាំង ដោយហេតុថាអាជ្ញាប័ណ្ណស្ថានីយវិទ្យុផ្សាយរបស់ដៃគូ បានត្រូវដកហូតវិញ។ រហូតដល់រកបានស្ថានីយវិទ្យុផ្សាយបន្ត កម្មវិធីវិទ្យុអាចបន្តបានតែនៅតាមអនឡាញដែលទស្សនិកជនមានកំណត់ សម្រាប់អ្នកដែលប្រើប្រាស់អ៊ីនធឺណិត។

៤៨. ការិយាល័យ OHCHR បានចុះបញ្ជីផលប៉ះពាល់អវិជ្ជមាននៃដំណើរការផ្តល់ប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិដីធ្លីដល់សហគមន៍ជនជាតិដើមភាគតិច និងសហគមន៍ដទៃទៀត ដែលអះអាងថាបានបាត់បង់ដីធ្លីដោយសារតែជម្លោះដីធ្លី ឬការអនុវត្តន៍គោលនយោបាយរបស់រដ្ឋាភិបាលដែលមិនមានលក្ខណៈស៊ីសង្វាក់គ្នា។ ការិយាល័យ OHCHR បានទទួលញត្តិជាលក្ខណៈបុគ្គល និងជាក្រុម ដែលបានស្នើសុំអន្តរាគមន៍ និងការផ្តល់យោបល់ផ្នែកច្បាប់ លើជម្លោះ និងកង្វល់របស់ពួក

គេ។ ការិយាល័យនេះបានធ្វើដំណើរទស្សនកិច្ចនៅតាមមូលដ្ឋានដើម្បីបញ្ជាក់ការពិត ធ្វើការជាមួយអាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ សម្របសម្រួលកិច្ចពិភាក្សាក្នុងចំណោមភាគីនានា បានឃ្លាំមើលការងារយន្តការដោះស្រាយវិវាទនិងផ្ដល់យោបល់អំពីច្បាប់ និងនីតិវិធី ដល់សហគមន៍ និងអង្គការសង្គមស៊ីវិលដែលគាំទ្រដល់សហគមន៍ទាំងនោះ។

VI. គាំទ្រការចូលរួមជាមួយយន្តការសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ

៤៩. ការិយាល័យ OHCHR បានជួយរៀបចំដំណើរទស្សនកិច្ចមួយដល់អ្នករាយការណ៍ពិសេសស្ដីពីស្ថានភាពសិទ្ធិមនុស្សនៅកម្ពុជា ដែលដំណើរទស្សនកិច្ចនេះ អ្នករាយកាណ៍ពិសេសបានស្នើសុំតាំងពីខែធ្នូមកម្លេះ។ ដោយពុំមានការឆ្លើយតបពីរាជរដ្ឋាភិបាល អ្នករាយការណ៍ពិសេស ក្រោយមកក៏បានស្នើសុំធ្វើដំណើរទស្សនកិច្ចនៅខែមីនាឆ្នាំ២០១៨នេះ។

៥០. រដ្ឋាភិបាលមិនទាន់បានដាក់របាយការណ៍ហួសកាលកំណត់ទៅគណៈកម្មាធិការ សិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងវប្បធម៌ គណៈកម្មាធិការលុបបំបាត់ការរើសអើងពូជសាសន៍ គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិជនពិការ និងគណៈកម្មាធិការស្ដីពីការបាត់ខ្លួនដោយបង្ខំ ព្រមទាំងការឆ្លើយតបទៅបញ្ជីនៃបញ្ហារបស់គណៈកម្មាធិការប្រឆាំងទារុណកម្ម។ ការិយាល័យឧត្តមស្នងការសិទ្ធិមនុស្សអង្គការសហប្រជាជាតិបានបន្តគាំទ្រផ្នែកបច្ចេកទេសរបស់ខ្លួនដល់គណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា ក្រុមប្រឹក្សាសកម្មភាពជនពិការ ក្រសួងមហាផ្ទៃនិងក្រុមប្រឹក្សាជាតិកម្ពុជាដើម្បីកុមារ ដើម្បីតាមដានវឌ្ឍនភាពក្រោមអនុសញ្ញាសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ។ ការិយាល័យ OHCHR ក៏បានផ្ដល់ជំនួយដល់អង្គការសង្គមស៊ីវិលលើការចូលរួមជាមួយយន្តការសិទ្ធិមនុស្សអង្គការសហប្រជាជាតិ។

៥១. ចំពោះករណីនេះ ដោយមានការគាំទ្រពីកម្មវិធីកសាងសមត្ថភាពស្ថាប័នសន្ធិសញ្ញារបស់ការិយាល័យ OHCHR ការិយាល័យបានរៀបចំវគ្គបណ្ដុះបណ្ដាលពីរជាមួយគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា ដោយមានការចូលរួមពីតំណាងក្រសួង និងស្ថាប័នដទៃទៀត ដែលទទួលខុសត្រូវអនុវត្តអនុសាសន៍របស់ស្ថាប័នសន្ធិសញ្ញា ដើម្បីបង្កើនសមត្ថភាពមន្ត្រីធ្វើការងារពាក់ព័ន្ធនឹងការធ្វើសេចក្ដីព្រាងរបាយការណ៍ទៅស្ថាប័នសន្ធិសញ្ញា។ ដើម្បីបន្តពង្រឹងការអនុវត្តអនុសញ្ញាស្ដីពីសិទ្ធិជនពិការ នៅថ្នាក់មូលដ្ឋាន ការិយាល័យOHCHR បានគាំទ្រវគ្គបណ្ដុះបណ្ដាលដោយក្រុមប្រឹក្សាសកម្មភាពជនពិការរបស់មន្ត្រីមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួននៅខេត្តកោះកុងក្នុងខែវិច្ឆិកា។

៥២. នៅចុងខែមិថុនា ការិយាល័យ OHCHR បានសហការរៀបចំសិក្ខាសាលាមួយជាមួយអង្គការសង្គមស៊ីវិលផ្សេងៗ និងគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សកម្ពុជា ដើម្បីតាមដានអនុសាសន៍ដែលទទួលបានពីការពិនិត្យរបាយការណ៍ជាសកលតាមកាលកំណត់[5]។ សិក្ខាកាមបានវាយតម្លៃពីវិសាលភាពនៃការអនុវត្តអនុសាសន៍ទាំងអស់ ដែលបង្ហាញអំពីវឌ្ឍនភាពដែលសម្រេចបាន ហើយបានកំណត់នូវអនុសាសន៍ផ្សេងៗដែលតម្រូវឲ្យមានសកម្មភាព ឬវិធានការបន្ថែម។ សិក្ខាសាលានេះបានជួយអង្គការសង្គមស៊ីវិលកំណត់ និងផ្ដល់អាទិភាពលើវិស័យ ឬអនុសាសន៍មួយ

---

5 សកម្មភាពនេះ បើទោះជាស្ថិតនៅក្រៅរយៈពេលធ្វើរបាយការណ៍នេះក្ដី មិនត្រូវបានគេរាយការណ៍នៅក្នុងរបាយការណ៍លើកមុនរបស់អគ្គលេខាធិការ (A/HRC/36/32) ដោយសារតែសកម្មភាពនេះបានកើតឡើងបន្ទាប់ពីការសរសេរបញ្ចប់របាយការណ៍នោះ។

ចំនួន ដែលជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ការដាក់បញ្ជូនរបាយការណ៍របស់ខ្លួនមុនពេលពិនិត្យរបាយការណ៍ជាសកលតាមកាលកំណត់របស់ប្រទេសកម្ពុជាដែលនឹងត្រូវធ្វើនៅឆ្នាំ ២០១៩។

VII. បញ្ជ្រាបសិទ្ធិមនុស្សនៅក្នុងប្រព័ន្ធអង្គការសហប្រជាជាតិ

៥៣. ការសម្របសម្រួលសកម្មភាពក្នុងការលើកស្ទួយ និងការការពារសិទ្ធិមនុសក្នុងប្រព័ន្ធអង្គការសហប្រជាជាតិ គឺជាទំនួលខុសត្រូវចំបងរបស់ ការិយាល័យ OHCHR ។ ការិយាល័យនេះបានបន្តធ្វើជាប្រធានក្រុមវិស័យសិទ្ធិមនុស្ស ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងនៅក្នុងឆ្នាំ ២០១៤ ហើយមានសមាជិក ១៤ រូប មកពីក្រុមប្រចាំប្រទេសកម្ពុជារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ដែលកោះប្រជុំប្រចាំខែដើម្បីពិនិត្យមើលឡើងវិញនូវកង្វល់សិទ្ធិមនុស្សដែលកំពុងលេចឡើង សម្របសម្រួលគំនិតផ្តួចផ្តើមរបស់អន្តរទីភ្នាក់ងារ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាទាំងនោះ ផ្សព្វផ្សាយព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធដល់យន្តការសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ និងឆ្លើយតបទៅនឹងសំណើសុំនូវលទ្ធផលពីគំនិតផ្តួចផ្តើមសិទ្ធិមនុស្សនៅក្នុងតំបន់ និងបានមកពីទូទាំងពិភពលោក។

៥៤. បន្ទាប់ពីសន្និសីទថ្នាក់ជាតិ ឆ្នាំ២០១៥ ស្តីពីស្ថានភាពជនរស់នៅតាមចិញ្ចើមផ្លូវ ក្រុមការងារសិទ្ធិមនុស្សបានបន្តសម្របសម្រួលទស្សនកិច្ចអន្តរទីភ្នាក់ងារទៅកាន់មជ្ឈមណ្ឌលសង្គមកិច្ចដ៏ធំមួយនៅរាជធានីភ្នំពេញ ដែលគេស្គាល់ថាជាមណ្ឌលសំចត។ ការដាក់មនុស្សច្រើនលើសចំណុះនៅក្នុងមណ្ឌលនោះនៅតែជាបញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរខណៈដែលយុទ្ធនាការប្រឆាំងគ្រឿងញៀននៅតែបន្តធ្វើ។ ក្រុមការងារសិទ្ធិមនុស្ស បានកោះប្រជុំជាមួយក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា ដើម្បីលើកទឹកចិត្តឲ្យបន្តការងារជាថ្មីរបស់ក្រុមការងារបច្ចេកទេស ក្នុងការអនុវត្តអនុសាសន៍ដែលបានអនុម័ត នាសន្និសីទ ឆ្នាំ២០១៥។[6] ដោយមានផែនការបើកមជ្ឈមណ្ឌលស្តារនីតិសម្បទាចិត្តសង្គមថ្មីមួយ សម្រាប់ជនដែលមានពិការភាពផ្លូវចិត្តនៅឆ្នាំ២០១៨ នៅខេត្តកណ្តាល ប្រធានក្រុមការងារសិទ្ធិមនុស្ស បានសង្កត់ធ្ងន់អំពីសារៈសំខាន់នៃការដាក់មជ្ឈមណ្ឌលនេះឲ្យស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួងពាក់ព័ន្ធ គឺក្រសួងសុខាភិបាល និងធានាថាមជ្ឈមណ្ឌលនេះនឹងមិនក្លាយជាកន្លែងឃុំឃាំងតាមព្រឹត្តន័យឡើយ។

៥៥. នៅក្នុងអំឡុងពេលធ្វើរបាយការណ៍នេះ ការិយាល័យ OHCHR បានរួមចំណែកក្នុងការរៀបចំតាក់តែងសេចក្តីព្រាងស្តីពីការពិនិត្យវាយតម្លៃជាទូទៅនៃប្រទេស និងការសិក្សារបស់ក្រុមអង្គការសហប្រជាជាតិប្រចាំប្រទេសក្នុងខែតុលា ដើម្បីប្រមើលមើលអំពីស្ថានភាពនៃការអភិវឌ្ឍន៍របស់ប្រទេសក្នុងឆ្នាំ២០៣០ និងពិនិត្យមើលតួនាទីរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិនៅកម្ពុជា ទាក់ទងទៅនឹងទស្សនៈវិស័យនោះ។ ការិយាល័យ OHCHR បានលើកទឹកចិត្តឲ្យការដាក់បញ្ចូលសិទ្ធិមនុស្ស និងអនុសាសន៍របស់យន្តការសិទ្ធិមនុស្សនៅក្នុងការវាយតម្លៃទូទៅរបស់ប្រទេស។

---

[6] ក្រុមការងារបច្ចេកទេសទទួលបន្ទុកបុគ្គលស្ថិតនៅតាមចិញ្ចើមផ្លូវ ត្រូវបានបង្កើតឡើង បន្ទាប់សន្និសីទឆ្នាំ២០១៥ ដែលដឹកនាំដោយក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា ក្នុងគោលបំណងកៀរគរអាជ្ញាធររដ្ឋាភិបាល ទីភ្នាក់ងារអង្គការសហប្រជាជាតិ និងអង្គការមិនមែនរដ្ឋាភិបាលនានា ឱ្យចូលរួមក្នុងការងារសង្គម។